

ЮБИЛЕЙНО ИЗДАНИЕ

130 ГОДИНИ
КЮСТЕНДИЛСКИ
ОКРЪЖЕН СЪД

Кюстендил - 2008

Юбилейно издание по повод 130 години от създаването на Кюстендилски окръжен съд

С подкрепата на:

Община Кюстендил

Държавен архив - Кюстендил

Регионален исторически музей - Кюстендил

Читалище ЗОРА - Кюстендил

Фотографиите са на:

Петър Китанов © 2008 - 3,15,16,17,18,52,54 стр.

Г.П. © 1931 - 40 стр. и корица.

Държавен архив - Кюстендил - 22,33,35,38,39,43,48 стр.

Регионален исторически музей - Кюстендил -
19,21,23,24,44,45 стр.

Художествена галерия «Владимир Димитров-
Майстора» гр. Кюстендил - 36,37 стр.

Архив на КОС - 46,56 стр.

ВСИЧКИ ПРАВА ЗАПАЗЕНИ

© 2008 Кюстендилски окръжен съд

Кюстендил, България, ЕС

Може без разрешение да бъдат препечатвани снимки и откъси за обществени и учебни цели, като се упомене първоизточникът и авторите.

Драги гости,
Уважаеми колеги,
служители на правото,
Дами и господа!

Добре дошли на нашето тържествено чествуване на 130 годишнината от създаването на Кюстендилския Окръжен съд през 1878 г.

През тази година ние имаме двоен празник – 130 години от победоносната Руско-турска война, довела до Освобождението на България и 130 години от създаването на Кюстендилския Окръжен съд. Една от основните задачи на Временното руско управление в новоосвободената ни родина е било възстановява-

нето на държавните институции. Само няколко седмици след подписването на Сан Стефанския договор в Кюстендил пристигат Пьотр Владимирович Алабин – генерал-губернатор на Софийска област и проф. Марин Дринов – вице-губернатор за формирането на съдебната власт. Знаменателното събитие се състояло на открито, в двора на бившия конак. Любопитно е да се знае, че изборът на председател на Окръжния съд е станало с царевични и бобени зърна, пускани в две гърнета. Жълтите царевични зърна са означавали «Да», а белите бобени зърна – «Не». За пръв председател е избран видният кюстендилски гражданин Димитър Ангелов Друмохарски, завършил солунската гимназия, активен борец за Освобождението, главен учител в Кюстендилското класно училище.

В онзи първоначален период на съдебното дело липсват подготвени специалисти с висше юридическо образование. Липсват подходящи помещения. В началото на 20 век положението с кадрите бележи промяна, но материалната база си остава неподходяща, недостатъчна, неудобна. Трябвало е да минат 53 години, за да се сдобие Кюстендил със своя съдебна палата. Педагогическото училище от храм на просветата се превръща в храм на правосъдието. В преустроените му помещения на 28 юни 1931 година по най-тържествен начин се освещава и открива първата съдебна палата не само в Кюстендил, но и в страната. Но, в живота винаги има и едно «НО». Радостта на кюстендилските юристи трае само 15 години. Новата отеченофронтowska власт счита, че съдът постепенно ще отмре като институция, съкращава половината от адвокатите, а в съдебната палата последователно се настаняват институциите на новата власт. Съдът отново за 37 години е принуден да се премества от сграда в сграда. Едва на 2 декември 1980 година се открива новата, специално построена за целта съдебна палата. И за първи път всички съдебни органи и свързаните със съдопроиз-

водството служби се настаняват на едно място. Това създава благоприятни условия и за административно-съдебното обслужване на гражданите. Длъжен съм от все сърце да благодаря на община Кюстендил, която отрежда парцел, на инициаторите и деятелите, за включване на палатата в строителните планове на Министерството на правосъдието, на Окръжните и градски власти, на архитектите, строители и инвеститори.

В своето приветствено слово не мога да не спомена и имената на известни личности, които по един или друг начин са свързани с дейността на съда. От 1895 до 1903 година писар на Окръжния съд е бъдещият голям български художник Владимир Димитров – Майстора. В съда се прави и първата му художествена изложба. Със средствата събрани от колегите съдии, роголюбиви кюстендилци, продажби и дарения, Майстора заминава - пеша - да се учи в Рисувалното училище в София.

Почти 20 години в съдебната система на Кюстендил работи големият български писател-съдия Георги Порфиорович Стаматов. Тук той участва активно в обществения живот и пише едни от най-хубавите си творби.

Христо Славейков, син на Петко Славейков и брат на Пенчо Славейков като практикуващ адвокат и обществен деец живее и работи в града. Бащата на академик Ефрем Каранфилов също е работил в съдебната система на града.

В никакъв случая не бива да се забравя и приносът на юриста Димитър Пешев, който в качеството си на замесник-председател на народното събрание през март 1943 година подкрепя инициативата на кюстендилци. И с риск за кариерата си прави невъзможното да бъде отменена присъдата – кюстендилските и всички български евреи да бъдат изпратени в лагери на смъртта.

Редица наши колеги и колежки са работили и продължават да работят във висшите съдебни

органи или в изпълнителната власт като заместник министри или министри.

Днес, ние като служители на закона, сме изправени пред редица предизвикателства. Естествено първото и безспорното – това е нашето минало през всички тези 130 години, съпътствани от успехи, търсения, реорганизации и грешки. От него ние и като институция, и като личности не можем и не бива да се отказваме или пренебрегваме. Това е нашия изминат до сега път, нашите корени.

Следващото предизвикателство е свързано с прехода от тоталитарна към демократична система на управление и правораздаване. Древните мъдреци са се оплаквали, че демокрацията не е най-добрата форма на управление, но по-добра за сега не е измислена.

На трето, но не и на последно място, е влизането ни на 1 януари 2007 година в Европейския съюз. Бяха поставени редица изисквания нашето законодателство и съдебно производство да бъдат хармонизирани с европейските. А с това и нашата ежедневна съдопроизводствена работа да бъде издигната на нивото на най-продуктивните и справедливи съдебни практики.

В центъра на всяка обществена дейност стои човекът, на който, естествено, нищо човешко не му е чуждо. Може би в нашия тревожен, динамичен век на крайности, конфликти, нестихваща престъпност, и международен тероризм на дневен ред застава качеството Човек. Нито глобализацията, нито регионалните и международни сдружения, нито ръста на брутният вътрешен продукт или друг икономически показател за сега не рашават този въпрос. Качеството на човека-гражданин, на стопанските, държавните и политическите дейци не е на нивото на съвременните изисквания. Ние като съдебни органи най-добре чувстваме това, но сами не сме в състояние да променим ситуацията към по-добро. Прогласените от ООН права на човека, защитавани и от нашите закони трябва да бъдат балансирани със

съответните задължения и възпиращи закононарушенията възпитателни и наказателни действия. Съдът освен право, трябва да въздава и възмездие според деянията, без страх и страст. Всеки съдебен процес да започва с вяра и да завършва с надежда.

Не само в докладите и препоръките на Европейския съюз, но и в нашите отчети и оценки ние ясно виждаме и добрите си страни и своите недостатъци. Но ние не сме сами. В създаването у нас гражданско общество вече успешно работят редица неправителствени организации и сдружения на граждани, едновременно с нашата дейност, в превръщането на спорното в безспорно, в спазването на законността и справедливостта. Защото без законност и без справедливост не може да съществува успешно нито едно общество.

Ние и занапред ще се стремим да постигаме все по-високо качество на правораздаването, бързина и справедливост в правно-административното обслужването на физическите и юридически лица. Няма да забравяме и пренебрегваме и превенцията.

На края искам да изкажа нашата сърдечна благодарност на Министерството на правосъдието, Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, признателност към колегията на законите – Народното събрание и към Конституционния съд, както и към областната и градска управа на Кюстендил за тяхното съдействие и разбиране на нашите проблеми. На всички наши служители, помощници и партньори.

При откриването на първата съдебна палата тогавашният Председател на Кюстендилския Окръжен съд г-н Христо Кертев в своето слово изказал мисълта, че денят 28 юни 1931 година ще бъде записан със златни букви в историята на съдебното дело. И за да изказваме необходимата почит и уважение към всички минали и настящи юристи от Кюстендил, би било целесъобразно денят 28 юни да бъде обявен за ДЕН НА КЮСТЕНДИЛСКИТЕ ЮРИСТИ и да се отбелязва

ежегодно по съответния и тържествен и делови начин.

Драги гости, Уважаеми колеги, Дами и господа! Нашата работа е осенена от божествените закони на битието, от космическото и природно равновесие, от традиционното обичайно право, от европейските правни норми, както и от професионализма, честта и достойнството на магистратите. За да се превърне правото на силния в сила на правото.

Пролетта идва по законите на природата. Справедливостта в душите и сърцата на хората идва чрез вашите решения по законите на страната и по вашия морал и професионално достойнство. Съдете така, че винаги душите на хората да бъдат изпълнени от мисълта и усещането на правдата, законността и пролетно настроение.

Честит празник! И на добър час!

Да ни е честита 130 годишнина на Кюстендилския Окръжен съд!

21април 2008г.
Кюстендил

Красимир Бамбов
Председател на
Кюстендилски Окръжен съд

Уважаеми Дами и Господа,
от името на колектива на Административен съд гр.Кюстендил и лично от свое име, Ви поздравявам по повод 130-годишния юбилей. Във времето на равносметка, която обичайно следва всяко подобно тържество, считам, че Окръжният съд заема особено значимо място сред органите на съдебната власт в региона. През изминалите години съдът се утвърди като гарант за защита на правата и законните интереси на гражданите, постоянно доказващ социалната си ценност и обществената потребност от реализираната дейност. Касае се за съдебна институция с дългогодишна история и традиции, която безспорно има бъдеще. то зависи от работата на целия колектив, от високия професионализъм на съдиите и съдебните служители. Считам, че именно професионализмът винаги е стоял на първо място в ежедневието, което е гаранция за успешното осъществяване на правораздавателната дейност.

С особено вълнение отправям поздравленията си, тъй като професионалната ми кариера през продължителен период от време премина в Окръжния съд. В този аспект високата оценка за работата му е обществена оценка, както и резултат от личните ми впечатления.

Кюстендилският окръжен съд е съдебна институция, която уважава с авторитет и принципност и има своето значимо място като част от динамично реформиращата се правосъдна система.

Като се надявам на колегиално и ползотворно сътрудничество за в бъдеще, Ви пожелавам здраве и дълголетие, професионални и лични успехи!

Честит юбилей, колеги!

Галина Стойчева
Председател на
Административен съд
гр.Кюстендил

КРАСИМИР БАМБОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ

ГАЛИНА МУХТИЙСКА
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ

ДИАНА ДАНАИЛОВА
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ

ПЕНКА БРАТАНОВА
СЪДИЯ

ЕМАНОИЛ МИТЕВ
СЪДИЯ

МИРОСЛАВ НАЧЕВ
СЪДИЯ

РОСИЦА САВОВА
СЪДИЯ

ВАНЯ БОГОЕВА
СЪДИЯ

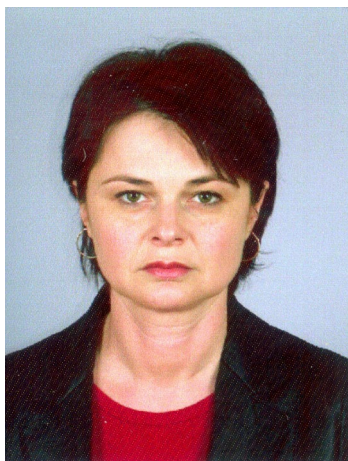

ЙОЛАНДА ЦЕКОВА
СЪДИЯ

СОНЯ КОЧОВА
СЪДИЯ

ТАТЯНА КОСТАДИНОВА
СЪДИЯ

ЮРИЙ МАРИНОВ
СЪДИЯ

НЕЛИ МАРИНОВА
МЛАДШИ СЪДИЯ

СВЕТЛАНА БЪЧЕВА
МЛАДШИ СЪДИЯ

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 2008
ПЪРВИ СЪДЕБЕН СЪСТАВ

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 2008
ВТОРИ СЪДЕБЕН СЪСТАВ

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 2008
ТРЕТИ СЪДЕБЕН СЪСТАВ

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 2008
ЧЕТВЪРТИ СЪДЕБЕН СЪСТАВ

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 2008
ПЕТИ СЪДЕБЕН СЪСТАВ

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 2008
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ

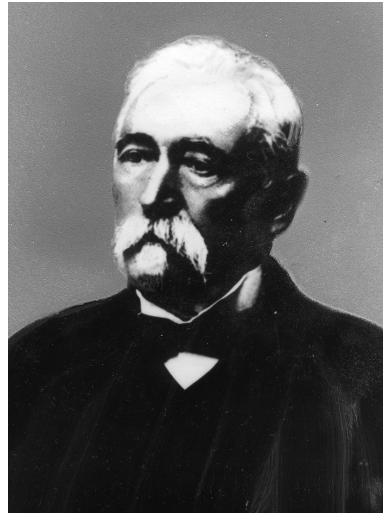

СЛЮЖИТЕЛИТЕ

ИСТОРИЯ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ В КЮСТЕНДИЛ В КРАЯ НА XIX И НАЧАЛОТО НА XX ВЕК

В Отоманската империя Кюстендил, като окръжен център, имал Мезлиши даави казаи (Окръжен съдебен съвет), който се помещавал в Конака (правителствената сграда) – огромна двуетажна паянтова постройка в центъра на града. Негов председател бил Мехмед Нури Ефенди, албанец, възпитаник на Цариградското верско училище, назначен от Шейх-юлияма за година и половина (18 месеца). Той раздавал правосъдие по Шериата (мохамеданския религиозен закон) с помощта на двама мюмеизи (помощници), а за гражданските дела с помощта на още двама помощници – немюсултани. Това били Манол Ангелов Друмохарски и Моргоше Тагжер. Добра представа какво е било турското правосъдие тогава дава Георги Ангелов Друмохарски, брат на Манол, в книгата си „Кюстендил“: „Кагийските решения за мюсултани съдящи се биваха по-справедливи, а за спорове между мюсултани и немюсултани повечето биваха на явна полза за първите, а пък решенията против българи за престъпления всякога са били в смисъл на точното приложение предписанията на Наказателния закон. Според Шериата не се приемаха за свидетели немюсултани и християните всякога се принуждаваха да доведат в съдилището свидетели турци или цигани, за доказване на правата си“.

Георги
Друмохарски

Към Окръжния съдебен съвет имало Истингакчия (съдебен следовател) с двама помощници. Истин-

дакчията бил Ариф Ефенди, един безкрайно opak и пристрастен служител, който при следствието винаги изкарвал виновни християните и който „бялото прави черно, а черното бяло“ и викал „Водата тече нагоре“, за което бил омразен на българите. За да избегнат пристрастието на турския съд българите често се принуждавали да прибегват до съветите на старейшините, съществуваща от паметвека християнска форма на съд.

Такова правосъдие заварило в Кюстендил освобождението му на 29 януари 1878 година.

Още преди започването на Освободителната война към Главното управление на руската армия, която трябвало да действа на Балканския фронт била създадена Канцелария за гражданско управление, която имала за задача едновременно с бойните действия да организира административното устройство в освободените територии.

При неговото организиране освободителите запазвали завареното административно деление като само преименували вилаетите в губернии, каазите в окръзи, нахиите в околии и оставяли общините. Запазвали също и някои от турските закони като закона за вилаетите и закона за администрацията на вилаетите, които копирали европейските и донякъде подхождали за страната, но не се прилагали от турските власти.

Съдебната организация била съобразяване с нуждите на губернските, окръжните и селските съдилища, попълвани с българи, които наред с назначаваните постоянни съдии участвали в решаването на делата. Това се налагало по причина, че наред с нормите на обичайното право се ползвали турският търговски кодекс, наказателният кодекс и някои граждански и административни закони.

След освобождението на Кюстендил и определянето му за окръг, за окръжен началник временно бил назначен Николай Василиевич Савойски, който заемал тази длъжност до март 1878 година, когато

Марин Дринов

пристигнал титулярния окръжен началник, щабс капитана от руската гвардия Николай Романович Овсяни. След като пристигнал в Кюстендил едно от първите му задължения било да нареди да се изготвят избирателните списъци, по които да се проведат изборите за градски и окръжни управителни съвети и окръжен съдебен съвет като първи и основни учреждения в окръзите. В изборите за градски управителен съвет право за участие имали

всички граждани, навършили 25 години, а в изборите за окръжен управителен и окръжен съдебен съвети – само така наречените „гласни избиратели“, избирани от един от 50 къщи от всяко населено място.

Във връзка с провеждането на изборите софийският генерал губернатор Алабин и вице губернаторът Марин Дринов решили да обиколят обширната си губернии, за да се запознаят с нуждите на населението и лично участвували в съставянето на окръжните и съдебните съвети.

Обиколката им започнала на 17 март 1878 година от Кюстендил. За тържественото им посрещане кюстендилци много се постарали като почистили улиците и площадите си, издигнали специална арка в махалата „Стамбол капия“ и изпратили окръжния управител да ги посрещне още в с.Коняво.

На другия ден, 18 март, след обяг в правителствения дом били събрани градските и окръжните (гласните) избиратели. Тук Алабин разпоредил на избирателите да образуват един кръг около него. В средата на тоя кръг били поставени една маса и

няколко стола, а на масата два калени съда (връчви, кюпове), от които единият бил пълен с боб, а другият с царевича. Бобените и царевичните зърна са били тогавашните първи бюлетини на избирателите от Кюстендилско и Дупнишко. Кюповете са били един вид урни, но не за поставяне в тях на бюлетините (зърната) от избирателите, но за ваденето от последните на тия зърна и за поставянето им в други празни кюпове, при гласуването им. Царевичното зърно е означавало, че избирателят е „за“ посочения кандидат, а бобеното, че е „против“. За всеки кандидат е било правено отделно преброяване на зърната.

Григор Караманов

След като избирателите заобиколили Алабин той им гържи една обширна реч, с която разяснил значението на свободното управление и на изборите при него. Специално внимание обърнал върху задълженията на избирателите и им посочил отговорността, която поемат с подаването на своя глас. Речта му, която произнесъл на руски език се превеждала от Марин Дринов.

Когато свършил речта си Алабин предложил на избирателите да изберат три съвета: Градски управителен, Окръжен управителен и Окръжен съдебен съвет. Кандидатите за тия съвети са били посочени от окръжния началник Овсяни.

Най-напред се провели изборите за председател на Градския управителен съвет. Избран бил Григор Караманов, а след това за окръжен управителен съвет. Избран бил Христов Векиларчев.

Този ден станал и изборът на членове на Окръжния съдебен съвет. Избрани били 12 души, от

Димитър
Друмохарски

които трима били назначени за постоянни членове, или съдии, останалите 9 – за почетни членове или съдебни заседатели.

Първите избрани постоянни членове (съдии) били:

- Димитър Ангелов
Друмохарски - председател

- Димитър Георгиев –
член

- Димитър п.Петров
Любенов – член

Не след много време членът Димитър Георгиев бил заменен с Давидко Манов. И четиримата постоянни

съдии произхождали от видни кюстендилски фамилии.

В края на м. август 1878 г. руският императорски комисар Корсаков изработил „Временни правила по устройството на съдебната част в България“, според която окръжните съдебни съвети се преименували в окръжни съдилища, премахвало се изборното начало на постоянните членове (съдии), а се назначавали от съдебния отдел при императорския руски комисар. Целта била да се подобри състава на съда, в който да влизат способни и с по-високо образование хора. За почетните членове се запазило изборното начало.

В началото на 1879 г. Съдебният съвет се превърнал в Окръжен съд. Превръщането му е било предшествувано от ревизия, проведена на 16 септември 1878 година от Димитър Греков, един високо образован юрист, доктор по правото. Констатациите си от проверката той изложил в рапорт № 53 от 24 ноември 1878 година: „В Кюстендилския съдебен съвет от 20 март до 16 септември (от датата на основаването му до датата на ревизията), са постъпили 1129 дела, от

които 620 решени, 509 нерешени, помежду тези влизат 116 дела против забегнали турци. От решените има 28 за въззив. В този съдебен съвет има повече порякк относительно до протоколите и решенията, но се забелязват някои погрешки, твърде важни за изпитването на делата, така например в едно дело за кражба съдът дал клетва на крадеца, за да изповяда дали е откраднал или не. Личният състав на това съдилище се състои от Димитър Ангелов, председател, бивш учител в Кюстендил, той би могъл да остане като член в някои от окръжните съдилища, които имат да се открият; членове: Димитър Петров и Давидко Манов, хора, които не са получили никакво по-горно образование“.

Васил Диамангиев е първият председател на Кюстендилския окръжен съд, назначен от руския императорски комисар. Той се родил в Охрид, следвал в Московския и Киевския университети, но не ги завършил по болест. Учителствувал в Кукуш, Велес, Охрид и други места из Македония. След Освобождението участвувал в работата на Учредителното събрание. Вземал дейно участие в освободителните борби на македонските българи и в създаването на Върховния Македоно-Одрински

Васил Диамангиев

Комитет (ВМОК). Другите правителствени членове в Кюстендилския окръжен съд били Димитър Ангелов Друмохарски от Кюстендил, Янаки Стрезов от Охрид и Константин Шулев от Велес.

Константин Шулев произхождал от видно велешко семейство, активен борец срещу фенерските гръцки владици и участник в първия народен църковен събор в Цариград от януари до юли 1871 година по въпроса за

управлението на Екзархията и избиране на първия екзарх.

Първият секретар на Кюстендилския окръжен съд бил Дякон Агапи Войнов, „един чуден тип на смел народен учител и проповедник, какъвто е могла да роди само епохата на църковно-националните разпри между българи и гърци“ според Йордан Иванов. Учителствувал на разни места из Македония. Освободителната война го заварила във Вигин, където бил поставен за председател на Вигинския съдебен съвет. Когато бил създаден окръжен съд и в Кюстендил той се върнал в родния си град и бил назначен за негов секретар (1879 г.).

Окръжният съд не приемал устни прошения, а делата се образували само по писмена молба на жалещите се лица. Гледането на гражданските дела започвало с прочитане на прошението, после запитвали ищеца какво има още да допълни, след това ответника – какво има да отговори, след което ставали споровете между страните. Разискванията били кратки, доказателствата обикновено се посочвали и представяли към прошението.

Делата се решавали колективно от състава, но всеки член поотделно докладвал по едно дело. След разглеждане на делото, резолюцията се прочитала веднага, а в седемдневен срок се изготвяло и прочитало и решението, което се подписвало от целия състав.

За разлика от гражданските дела, углавните дела се завеждали и по донесения от полицията, не само по жалба от тъжителя.

Вероятно в София не били доволни от работата на В. Диамандиев като председател на Кюстендилския окръжен съд и на 9 юни 1879 година, по доклад на управляващия съдебен отдел, бил уволнен от императорския руски комисар. На негово място назначили Константин Шулев. Изглежда и при него работата потръгнала зле, за което той бил подложен на яростни нападки във вестниците: „От няколко

Време се слушат неблагоприятни слухове за Кюстендилския окръжен съд, па и в някои вестници се обнародваха оплаквания срещу този съд – четем във в. „Витоша“, бр. 55 от 8 декември 1879 година. До колко са истински, до колко са уместни тия слухове, тия обвинения и оплаквания, ний не знаем, нито искаме да знаем, то не е наша работа. То е работа на началството под ведомството на което се намира този съд, и то трябва да изпита и изучи дали са уместни обвиненията и оплакванията срещу Кюстендилския окръжен съд и да извърши потребното“

Шулев бил обвиняван, че не си гледа работата, рядко се явявал в съда, поради което той бил отрупан с дела. За един любопитен случай съобщава същият в. „Витоша“ в броя си от 20 февруари 1888 година: „По време на черква владиката повикал един от учителите да застави учениците от основното училище да стоят мирно, на което високомерният учител отвърнал грубо на владиката, че той не може да му заповяда. Владиката му ударил една плесница и учителят завел дело срещу него. Кюстендилският окръжен съд не намерил кураж да разреши този оригинален процес и отнесъл въпроса до Върховния касационен съд.“

Бавното разглеждане на делата будело повсеместно недоволство, особено на финансовото министерство, което в края на март 1880 година се оплакало на току що назначения правосъден министър Георги Атанасов. Константин Шулев се оправдал, че съдът му е претрупан с работа, въпреки че се е развил в три отделения. Първото отделение, ръководено лично от него, се занимавало с разглеждането на гражданските и търговските дела; Второто – само с углавните, но разглеждането им вървяло трудно и бавно, поради многото участници в тях, обикновено по 10-15 души, та се налагало да му помага първото отделение, а третото – по нотариалната част по цял ден издавало актове за постъпващите

многобройни продажби на турски имоти. Министерството на правосъдието се опитало да му помогне като му изпратило трети помощник. Това бил Янаки Стрезов, но изглежда той не се напрегнал много в работата си и Шулев помолил министерството да го смени с друг. То откликнало на молбата му, но изпратеният му Богданов се оказал по-неподходящ, тъй като непрекъснато боледувал и в началото на 1880 година починал. Изпращането на нов помощник този път се забавило чак до м. април.

През м. юни 1880 година правителството на Драган Цанков извършило ново административно деление на Княжеството като закрило дотогавашните губернии и разделило територията му на окръзи, околии и общини. Кюстендил останал окръг като му били придадени закритите съседни Дупнишки и Радомирски окръзи. При новия окръг окръжният началник бил наречен окръжен управител.

Едновременно с новото административно деление на Княжеството се преустрои и съдебната система. Новият съдебен закон, публикуван в Държавен вестник, бр. 47 от 2 юни 1880 година, премахвал старейшинските съвети, губернките съдилища, изборността на съдиите и въвел ценз за назначаването на съдебните длъжности. Съдилищата станали мирови, окръжни, апелативни и върховен касационен съд. Въведени били институтите на съдебните заседатели, изпълнителният, чрез съдебните пристави и на прокурорския надзор при делата от углавен характер. За пръв прокурор при Кюстендилския окръжен съд бил назначен Иван Мумджиев, дотогавашен член на Оряховския окръжен съд.

Новият закон за устройството на съдилищата внесъл порядък в съдебната система в страната и силно я придвижил напред, приближавайки я до европейската. Много от окръжните съдилища били закрити и на тяхно място открити мирови съдилища. Така с указ № 327 от 1 юли 1880 година били

закрити окръжните съдилища в Дупница и Рагомир и делата им прехвърлени към Кюстендилския окръжен съд. Мировите съдилища в окръга станали пет: Кюстендил, Дупница, Рагомир и в селата Извор и Бобошево.

Преустройството на съдилищата в страната раздвижило силно и персонала им. Константин Шулев, с когото често се занимавала пресата и често критикувало правосъдното министерство, си подал оставката по собствено желание. Молбата му била удовлетворена и на негово място за председател на окръжния съд в Кюстендил бил назначен Христо Грънчаров, виден възрожденски деец от Дупница, председател на окръжния съд в гр. Трън дотогава. След седем месеца и него подменили с Димитър Македонски от Битоля, първия председател на окръжния съд със завършено средно образование. След като оглавявал службата близо година и него подменили с бившия председател на съдебния съвет в града Димитър Ангелов Друмохарски. Министерството на правосъдието продължило с кадруването си. Този път то не изчакало и месец откакто Ангелов заел службата и го подменило с Георги Капанов от Сопот, който успял да се задържи на поста си близо две години. (27 февруари 1882 година – 10 януари 1884 година). Ето два интересни случая от историята на Окръжния съд в Кюстендил по негово време, описани от Владимир Караманов, който има завършено висше образование по история и право и знае добре какво заслужава да се запомни.

По време на изборите за Велико народно събрание през юни 1881 година, което трябвало да даде исканите седем годишни пълномощия от княза, и преминали при изключителен терор, от Рагомирско били избрани за депутати шест души, и шестимата селяни, слабограмотни и без влияние в околията, някои от които били пословични със своята простотия. Такъв бил Петре Ваклинов Косачки. След като се завърнал от Свищов на него Ненко Хранов,

известен геец от преди Освобождението и участник в Сръбско-турската война от 1876 година, изпратил фалшив медал от позлатена дебела хартия, уж от името на княза. Простичният селянин го окачил на гърдите и с гордост го носил. Хората му се присмивали, той мислел, че му завиждат. Най-после Димитър Беровски, който тогава бил радомирски околийски управител, насила му взел медала. Работата се разшумяла и срещу Ненко Хранов било образувано углавно дело. Кюстендилският окръжен съд му издал оправдателна присъда. Прокурорът останал недоволен от присъдата и я обжалвал пред Софийския апелативен съд. Апелативният съд счел, че Ненко Хранов правилно е оправдан. От този случай обаче, на Ненко Хранов, му останал прякора „Цар Ненко“, защото бил станал равен с царете, щом могъл да награждава с медали.

Вторият случай е станал със самият председател на Окръжният съд. На 20 февруари 1883 година руският майор Келер Краузе, кюстендилски окръжен войскови началник, арестувал Георги Капанов понеже не се явил на военно обучение през празничните дни. Подведен от рапорта на Краузе, военният министър, тогава генерал-майор Каулбарс, издал Приказ № 66 от 28 февруари, че арестуването на Георги Капанов е правилно. В началото на м. март 1883 година генерал Каулбарс гостувал в Кюстендил и получил телеграма от Министерството на правосъдието да постъпи с Капанов с най-голяма строгост, без да се съобразява, че е председател на окръжния съд. Военният министър изпратил телеграма на Капанов, с която го поканил да се яви при него в същия ден в 7 часа вечерта.

При Каулбарс Капанов заварил освен майор Краузе, кмета на града Христо Иванов Лекарски и помощника му. От техният разпит генералът се убедил, че Капанов е невинен, тъй като не бил зачислен в опълчението и се обърнал към него с думите: „Покорно Ви моля да приемете да се упражнявате в

опълчението само на 1-ви идущия май, тогава сам аз ще ви освободя“. При тези думи на военния министър последвала реакцията на Капанов: „Понеже Ваше превъзходителство го желаете, аз приемам, но Ви обявявам, че то е незаконно“. Неподготвен за такава реакция, военният министър смутолевил: „Както и да е, аз покорно Ви моля да влезете в опълчението го 1-ви май“. С тези думи той искал да покаже, че военните винаги имат право.

По този случай дълго се приказвало в Кюстендил и винаги с уважение за Капанов.

През 1887 година Кюстендилският окръжен съд разгледал две углавни дела, които имали широк отзвук в цялата страна.

Първото е свързано с варварското убийство в Дупница на депутатите Христо Грънчаров, бивш председател на Кюстендилския окръжен съд, и Георги Зограф, Георги Папукчиев и на околийския началник Димитров по време на изборите за Трето Велико Народно събрание, станали на 28 септември 1886 година.

Това Велико народно събрание трябвало да избере княз на България след абдикацията на Александър Батенберг. Съгласно избирателния закон още рано сутринта на изборния ден селяните от околията започнали да пристигат в града за гласуване. Като научили състава на изборното бюро, все от управляващата партия: Христо Грънчаров, Георги Зограф, Георги Папукчиев и др. поискали да възпрат изборите и надали вкове: „Долу бюрото!“. Насъскани от опозиционните лидери в града, които използвали русофилските им чувства, селяните нападнали изборното бюро и убили по най-варварски и жесток начин четирима и нанесли побой на много граждани от правителствената партия.

Следствието било заведено срещу 164 обвиняеми, от които 16 се отклонили, за 78 било прекратено по недоказаност, а 71 били дадени под съд от паркета (прокурорската служба) на окръжния съд.

Той разглеждал делото от 2 до 9 март 1887 година и осъдил на смърт 38 души, 18 на затвор от 2 до 15 години и 15 оправдал. Делото било разглеждано три пъти в Софийския апелативен съд и два пъти във Върховния касационен съд. Последната присъда е от 1 юли 1893 година, през което време мнозина от подсъдимите умрели в затвора. Станалите живи дотогава били помилвани с указ № 39 от 3 февруари 1894 година.

Вторият случай е от кюстендилското с. Соголяно от 1887 година. В това село се заселил последният кюстендилски фенерски владика Игнатий след прогонването му от кюстендилци, където закупил голям имот, за наглеждането на който довел роднини и близки. Владиката починал 1886 година и те започнали да ликвидират имотите му, като ги продавали на високи цени. една вечер група селяни, водени от селския големец и кмет Иванчо Марин, бивш депутат в две велики народни събрания и окръжен съветник, със силно начернени със сажди лица, обърнати кожуси и добре въоръжени, нападнали владиката кула, където живели близките на владиката, нанесли им побой и ги ограбили. При делбата кметът взел по-голямата част от ограбеното за себе си, след това дал на брат му Мицо Марин, а останалото – на другите участници – Таско Ковача и Величко Гьошев, сеизин (пазач) в кулата. Те останали недоволни и започнали да говорят. Работата се разкрила. Когато полицаите дошли да арестуват Иванчо Марин той си направил истинско харакири като с нож разпорил корема и разкъсал червата си. Останалите били съдени публично. Процесът се провеждал няколко дни в правителствения дом. Огласен с глашатаи, той събудил голям интерес. За съдиите била приготвена специална естрада, а за многобройната публика донесени пейки, канапета и столове. Обвинител бил Иван Попов – прокурор при Окръжния съд, а защитници – видни местни адвокати. Процесът бил

фотографиран. Две снимки от него Вл. Караманов виждаше у „Цар Ненко“, които приличали на библейски съд.

Дейността на Окръжния съд в Кюстендил зависела в много голяма степен не само от съдийския му състав, но също така и от броя и образователното равнище на адвокатите в окръга. Според Държавен вестник от 21 януари 1886 година в окръга имало 23 адвокати, от които 4 с гимназиално образование, пълно и непълно, 7 с третокласно и 12 първоначално или както тогава го наричали „просто“ образование. По това време нямало ограничения за адвокатската професия и всеки грамотен гражданин можел да я упражнява. С по-голяма известност и клиентела се ползували: Владимир Негелев (любимец на Петко Каравелов), Иван Плакунов, Георги Капанов, Димитър Ангелов и Диаманди Ихчиев от Кюстендил, Христо Грънчаров и Никола Пъдарев от Дупница и Ненко Хранов и Иван Соколов от Радомир. Доста от тях гължали своя авторитет не толкова на юридическите с познания, колкото на интересните си биографии от годините на турското робство: Димитър Друмохарски, Христо Грънчаров, Ненко Хранов и Иван Соколов.

Характерен случай за ролята на адвокатска защита е углавното дело срещу Йорданка Сарафката, обвинена в отравяне на заварената си гъщеря.

През 1902 година скоропостижно умряло момичето на Георги поп Иванов, известен в Кюстендил под прякора „Сарафино“. Доста възрастен вдовец той се оженил втори път за възрастната софийска мома Йорданка, от която добил едно момиче. И както е в приказките, мащехата не гледала добре трите му заварени деца – две момчета и едно момиче, което често се оплаквало от нейния тормоз. Един ден то изчезнало и у гражданите на Кюстендил заседнало убеждението, че е отровено от Сарафката. Делото събудило необичайно голям интерес, подсилен от факта, че защитници на Сарафката били Димитър

Марков, бивш дипломатически агент в Цариград и министър на правосъдието във втория кабинет на Константин Стоилов (1894-1899 г.) и Никола Генадиев, станал широко известен през 1897 година, когато в качеството си на млад юрист и граждански ищец смело разбулил тайната около убийството в Пловдив на унгарската певица Анна Симон от хора приближени на двореца, които били осъдени на смърт. Сега задачата му била съвсем друга – да оневини убийцата.

На делото пръв говорил прокурора Константин Ленков, млад юрист тогава, изпратен от г-р Стоян Данев в Кюстендил, да засили прогресивно-либералната партия. Говорил дълго, но неуверено (Според сина му Борислав, баща му не си обичал професията). Попов говорил кратко, но силно, а Генадиев смаял всички с елегантното си слово. В резултат на блестящата защита Сарафката била оправдана.

Христо Славейков, син на поета Петко Славейков, е първият председател с висше образование на Кюстендилския окръжен съд, заемал този пост от 1 април 1890 година до 14 юли 1892 година. Висшето си образование започнал в Харковския университет – Русия и го завършил във

Христо Славейков

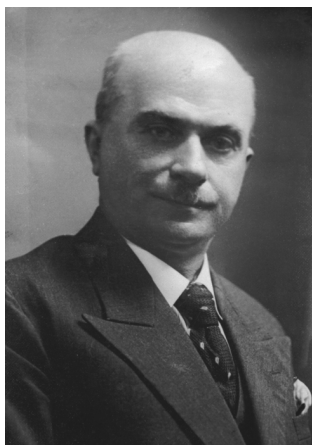
Франция през 1887 година. След завръщането си в България бил назначен за помощник прокурор при Софийския окръжен съд, а през 1890 година – за председател на Окръжния съд в Кюстендил. Тук се оженил за доста имотната вдовица Милана, която имала едно дете и майка му Ирина не я приела за снаха до края на живота си. Съдено било обаче само тя да продължи славейковия род, защото останалите ѝ деца не

оставили потомство. През 1896 година, когато баща му Петко и Петко Каравелов образували демократическата партия, Христо напуснал държавната служба и се отдал на адвокатска практика и политическа дейност. Седем пъти, от 1896 до 1927 година е избран за депутат – в IX, X, XIV, XVI, XVIII, XIX и XX обикновени народни събрания. От 15 юни 1908 година до 15 септември 1910 година е бил председател на XIV Обикновено Народно събрание и като такъв през септември 1908 година при провъзгласяване независимостта на България той предложил на Фердинанд титлата „Български цар“. От 15 септември 1910 до 16 март 1911 година е Министър на правосъдието във Втория кабинет на Александър Малинов.

В книгата си „Исторически събития и деятели“ Петър Пешев пише, че през управлението си от 1894 до 1899 година Народната партия приела изключително важните за правосъдната система на страната закона за несменяемост на съдиите-юристи (отменен през управлението на БЗНС) и за провеждането на законодателните и окръжните избори по секции във всяка община, а не както по-рано – в центъра на околията.

Спас Харизанов от с. Влахи (писателят Димитър Димов е негов племенник) и Костагин Байчев от Лом били последните председатели на окръжния съд в Кюстендил със средно образование. След това този пост е поверяван само на висшисти, предимно юристи. Сред тях се откроява името на Димитър Протич.

Димитър Протич (1874-1945 г.) е роден във Велес, завършил Кюстендилското педагогическо училище, след това право с докторат в Хайделберг – Германия. Начело е на Кюстендилския окръжен съд от 14 октомври 1909 година до 31 декември 1913 година. Специалист по углавно право. От 1938 година до 1942 година е председател на Върховния касационен съд.

Димитър
Протич

члена на същия съд Георги Стаматов“.

Георги Стаматов е син на Порфирий Стаматов, министър на правосъдието в служебния кабинет на Казмир Ернрот (27 април 1881 г. – 1 юли 1881 година). „...По-голяма част от съдийската си служба прекара в Кюстендил, гдето си остана постоянен член на окръжния съд. До апелацията не му се отдаде да прескочи. Пък и надали е помислил за нея. За Георги Стаматов служебните успехи нямаха абсолютно никакво значение. И той винаги ги гледаше с пренебрежение не само тях, но и на всички ония, които се надпрепускаха в стремежа си да правят кариера“²² пише Стилиян Чилингиров.

Справедлив в издаването на присъдите, никога не опетнил съвестта си със смъртна, Стаматов не бил старателен в писмената си работа и системно закъснявал с изготвянето на решенията и присъдите на поверените му дела, за което през март 1910 година Върховният касационен съд го наказал с мъмрене.

Много от сюжетите на разказите си Стаматов е взел от Кюстендил. Според Кирил Елисеев, кюстендилски приятел на Стаматов, прототип на главния герой на разказа му „Арганов“ е неговият

За впечатлението, което е направил при постъпването му на служба в Окръжния съд Асен Касабов пише: „Явих се пред председателя на съда треперещ и уплашен. Той беше висок, слаб, с прошарени коси, изискано облечен в тъмни грехи. Пушеше цигари в кафяво стъклено цигаре. Беше строг, студен, отличен правник, завършил с докторат в Хайделберг... Изпрати ме на работа в гражданското отделение на съда председателствувано от

брат-художник Борис Елисеев. Борислав Ленков ни уверява, че в разказа „В кабинетната мъгла“ са показани семейните отношения между сестра му Цвета и нейният съпруг, известният литературен критик, редактор на „Златороз“ Владимир Василев. Пак според К. Елисеев, когато Стаматов му чете този разказ „Той изведнъж се оживи и се промени! Гласът му трепереше, сълзи течеха от очите и заливаха страните му... Разбрах, че написаното в разказа бе изживяно дълбоко от него“. Това не е случайно, защото Цвета е кюстендилска съученичка и приятелка на отровилата се стамова гъщеря Дося.

От 1898 до 1903 година Владимир Димитров, преди да стане Майстора, работи като писар в Окръжния съд. В съда няколко души кюстендилци, предимно юристи, забелязали изключителния му художнически талант и му уредили първата самостоятелна изложба. Тази изложба му дава началната скорост, за да излети до върха на българското изобразително изкуство. Това доловил

още навремето в. „Изгрев“ , който на 17 май 1903 година писал: „На 11 т.м. в гимнастическия салон на педагогическото училище бяха изложени произведенията на самоукия рисувач г. Владимир Димитров, писар при местния окръжен съд. Както от разните портрети (някои от които в естествена величина), така и от най-гребните работи (скици, етюди, граски) ясно изтъква, че г. Димитров има и то не малък талант. От многобройните му работи най-много ни харесаха двата портрета на български войник, разните изображения

Владимир Димитров
Майстора

на баща му и майка му, както някои селски типове.

Тоя гоморасъл художник е свършил само втори клас и е напуснал училището поради сиромашия и сега е писар, при местния окръжен съдия. Изложбата бе уредена по инициатива на няколко граждани, които възнамеряват да издържат

Никола Чехларов

г. Димитров в Софийското рисувално училище, с което безспорно ще принесат истинска услуга на българското изкуство, защото при едно правилно и системно специално образование г-н Димитров би станал един редък художник“.

Имената на тези кюстендилци са: Никола Чехларов, Христо Славейков, Григор Бояджийски, Величко Кознички и Никола Попов – всички служители на Темуга. Откроява се заслугата на Никола Чехларов, един високо образован юрист, възпитаник на Лозанския университет. Той бил главният виновник за изложбата, той помагал на Вл. Димитров и в София, като го свързвал с модели за рисуване срещу заплащане. По време на управлението на БЗНС Николай Чехларов бил подпредседател на Софийския апелативен съд и като такъв бил включен и за подпредседател на следствената комисия, натоварена да изготви обвинителния акт срещу виновниците за втората национална катастрофа.

Една любопитна подробност. Един от подсъдимите бил Велико Кознички, министър на железниците, пощите и телеграфите във втория кабинет на Васил Рагославов, а един от свидетелите срещу него – Владимир Караманов – и двамата юристи, и двамата от народно-либералната (стамболовистка) партия, само че Кознички бил от крилото на Добри Петков, а Караманов от крилото

на Никола Генадиев.

След края на Първата световна война и октомврийските събития в Русия реките на века потекли на ляво. Модерни, станали левиите партии. В България повече от три години управлявал Българския земеделски народен съюз, който на

Алексо Караманов и семейството му

9 юни 1923 година бил съборен от власт с нощен преврат. Същата година в страната избухнали Юнското и Септемврийското въстание, а след разгрома им мнозина земеделци и комунисти емигрирали в Югославия, тогава все още Кралството на Сърби, хървати и словенци. През 1925 година били разкрити няколко нелегални канали през Кюстендилско за пренасяне на оръжие от Югославия във връзка с готвещо се ново въоръжено въстание. След разкритията се провели множество политически процеси, на които според утвърденото мнение се раздавали завишени присъди. То не е далеч от истината, защото времето след злополучната за България война било време на „острастени и опасни политически борби“, както сполучливо го нарекъл видният политик Александър Малинов. Само четири дни след деветоюнския преврат 1923 година новият министър на правосъдието Боян Смилов телеграфически наредил на съдилищата в Царството: „Да се дава предимство и най-бърз ход на всички дела, образувани по престъпления вследствие опита на някои лица да реагират незаконно срещу властта на новото правителство, което е установено на основание конституцията и законите в страната.

Такива дела ще предшествуват всички други дела и да се свършват с присъда най-много в 4-5 дни от деня на възбуждането.”

И все пак мрачният фон на времето от 1923 до 1925 година създавал не съда, а безотговорните фактори, които разстрелвали политическите си противници от ъгъла. Показателно е, че когато окръжният съд в Кюстендил разглеждал делата на участниците в каналите по пренасяне на оръжие „Прокурорът (Георги Палашев – автор на музиката на песента „Таз вечер празнувам разлъка“, любимата песента на цар Борис – Д.М.) им иска наказанието по чл. 2, 3, 4, 10 от ЗЗД по старата му редакция, защото престъплението беше разкрито преди изменението на закона, по който ако бяха съдени трябваше да бъдат признати за виновни и осъдени на смърт (по изменението).“ Палашев добре е осъзнавал, че опасен прецедент е да съдиш по закон с обратна дата.

През 1894 година Окръжният съд, прокурорският надзор, съдебният следовател, мировият съд и нотариуса се преместили в сградата на Христо Фотулаш на ул. „Александрова“ тогава (Паланечката капия), в която останали до 1898 година: От 1898 до 1912 година се преместили в сградата на Унчо Спасов, на същата улица, само че малко по-надолу; от 1912 до 1923 година - в новата сграда на Даме Бойчев; от 1923 до 1931 година в сградата на Гьорче Мицаков (бивша Иван Страдалски), а от 1931 година в собствена сграда, преустроена за съдебна палата бивша сграда на Педагогическото училище.

Къщата на
Даме Бойчев

През 1926 година дупничани се опитали да

издействуват преместването на Окръжния съд от Кюстендил в Дупница пог предлог, че Кюстендил нямам подходяща сграда, а и повечето дела, които разглеждал, били от Дупнишко. Тогава кметът на града Георги Емануилов отишъл в Министерството на правосъдието и поискал да се разреши въпроса с построяването на съдебна палата в Кюстендил. За решаването му в града пристигнал лично министърът на правосъдието тогава д-р Тодор Кулев, който намерил за най-целесъобразно да се преустрои училищното здание в центъра на града за съдебните учреждения. То било купено за държавата от фонда „Съдебни сгради“ за 6 000 000 лева през 1928 година. След това било основно ремонтирано, преустроено със зали, централно отопление и др. Ремонтът струвал също около 6 000 000 лева. Сградата била окончателно завършена и осветена на 28 юни 1931 година. Това била първата съдебна палата в България.

68 Кюстендилъ Съдебната палата

За по-тържествено откриване на сградата съдийската и адвокатската колегия в града избраха специална комисия в състав: Христо П. Кертев, председател на Кюстендилския окръжен съд, Тодор Христов, председател на адвокатския съвет, Спирос

Карамфилов, съдия – следовател, Буко Конфортюв, Александър Цонев и Димитър Бояджикийски, адвокати. В своето блестящо слово при откриването, министърът на правосъдието г-р Кирил Миланов казал: „В този храм на Темуга ще се раздава само правосъдие, което е духовна храна за защита на човешките права. Правосъдието е претърпяло през вековете големи изменения и от правото на силния, какъвто то е представлявало в древността, се е превърнало в средство на народите, с което са осъществили нуждите на техния живот. Още в първоначалното човешко съществуване при желанието на човечеството да осъществи своите нужди и възжеления за справедливост са били определяни най-големи тържествености, защото тържествеността им е подсказала да се прекланят на божеството Темуга, представителка и пазителка на правораздаването. Нейните очи са покрити с кърпа, но тя вижда далечно, - това е емблемата на безпристрастие и справедливост, за назидание на тези, които ще раздават правосъдие и които ще трябва да пазят правосъдните ценности, защото моралните и духовни храни са по-големи отколкото физическите, а това е от голямо значение. Ето защо представителката на това правосъдие се олицетворява с превързана кърпа, за да бъде правораздаването доказано без оглед на общественото положение, физическата сила и имущественото състояние“

Това било лебеговата песен на Кънчо Миланов като министър на правосъдието, защото още на следващия ден (29 юни 1931 година) на мястото на проявеното от партизанщина и службогонство Правителство на Демократическия сговор на власт дошло правителството на Народния блок начело с Александър Малинов, в което Министерството на правосъдието било поверено на Димитър Върбенов. Но тъй като българската парламентарно-демократична система не била достатъчно зряла,

изглежда партизанщината и службогонството били нейни рождени язви, тя не могла продължително и успешно да прилага коалиционния модел на управление и на 19 май 1934 година правителството на Народния блок било смъкнато от власт. Деветнадесетомайци веднага се захванали да рушат заварената система. На първо време разпуснали XXIII Народно събрание и извършили ново административно деление на страната на области. Кюстендилски окръг бил закрит и пригаден към Софийска област. Последвало и закриване на областния съд за известно време, а след това той бил отново открит под името Кюстендилски областен съд с гражданско и наказателно отделение. Закрити били и Бобошевското и Второто Радомирско мирови съдилища, разпределението на чиито райони събудило известно недоволство срещу дупнишките адвокати.

Законността на своите действия деветнадесетомайци обосновавали с чл. 47 от Конституцията, според който „ако би държавата да се заплашва от някоя външна или вътрешна опасност, то Министерския съвет може да издава наредби и да прави разпореждания, които имат задължителна сила на закон“. Опрен на него деветнадесетомайският режим започнал да издава наредби, имащи сила на закон. Такава била наредбата за забрана на политическите партии и организации. Тя обаче не се прилагала еднакво към всички политически сили. . .

По изследвания на Денчо Митев - историограф

СЪДЕБНАТА ПАЛАТА В КЮСТЕНДИЛ

Съдебната палата в гр.Кюстендил е проектирана в началото на 70-те години на миналия век. Аз бях проектант с 6-7 годишен трудов стаж. Сгради от този вид се считаха за престижни, като проектантска изява и сравнително сложни, поради липсата на подобни образци. Съдебната палата в София не можеше да се счита за такъв образец поради своята изключителна представителност, която я правеше уникална. Повечето съдилища в България ползуваха пригодени за целта сгради. Спомням си, че малко преди проектирането на нашата сграда имаше проектиран специално за съдебна палата и построен такъв обект в гр. Плевен и ние, проектантския колектив, ходихме да го разгледаме и да почерпим опит. За мен беше много важно да усетя духа на сградата и особено на представителните помещения в нея, тъй като от юристи бях чувала, че дори на престъпниците една по-строга и достолепна обстановка действа благоприятно за правораздаването – предизвиква респект и страхопочитание.

През периода, в който се подготвяше строителството на Съдебната палата в Кюстендил, правилата на финансиране бяха строго определени – обектът трябва да е включен в поименните списъци на съответното министерство или чрез него на Окръжния народен съвет. За да се използва в сградата облицовъчен материал от рода на вранчански или

балчишки камък трябваше да се вземе специално разрешение от Държавния комитет за планиране, а влагането на витрини от алуминиева дограма ставаше с разрешение за влагане на материали от „второ направление“, което съвсем не означава второ качество, а напротив – доставени или търгувани с валута в долари, а не по линия на СИВ. За осигуряването както на цялостното финансиране на сградата, така и на материалите, които тогава се считаха за луксозни, изключителна заслуга има проф. Иван Велинов, родом от с. Соголяно и тогава зам. министър на Министерството на правосъдието.

Сградата в Кюстендил е разположена в централната градска част, но с това се изчерпват като че ли всички плюсове в градоустройствено отношение. Заданието включваше изискване за помещения на градските и окръжни служби на съда и прокуратурата, помещения за адвокатски кантори и така наречения „клуб на юриста“ в приземието, а парцелът беше изключително малък, между къщи и дворове, и самият той създаден след отчуждаване на няколко жилищни имота. И днес сградата стои

малко като „заклещена“ в несвойствена среда, с дворче, от теснотията, на което може да ти спре гъха, без паркинг и съответна обкръжаваща обстановка, с помещение за кафене, колкото да се каже, че има къде да се срещнат десетина души и с един голям „буркан“, пригоден за каса, но след толкова години май свикнахме с всичко това. Важно е, че в града ни има сграда, строена специално за съдебната институция и все още изпълняваща функциите си като Съдебна палата.

Главен проектант на сградата :
Арх. Стефанка Очипалска

ЯНКО ФУРНАДЖИЕВ - ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЮСТЕНДИЛСКИЯ ОКРЪЖЕН СЪД ОТ 1963 – 1990

Янко Христов Фурнаджиев е роден на 19.08. 1923 г. в с. Сапарева Баня (от 1974 г. град). Имал е трима братя и една сестра, майка им е починала през 1938 г. и всяко от децата с големи усилия се е наложило в живота. Брат му Йордан Фурнаджиев е завършил право в СУ "Св. Кл. Охридски" и е бил асистент по българско славянско право в Юридическия факултет на СУ, починал е на 31 години. Янко Фурнаджиев е завършил основно образование в Сапарева Баня, а през месец юни 1944 г. дупнишката смесена гимназия. За да се издържа през летните ваканции е работил в Горското стопанство към Рилския манастир. През есента на 1944 г. Янко Фурнаджиев е доброволец в Трети гвардейски полк във войната срещу нацистка Германия. От 1945 до 1954 г. е работил в Горското стопанство и като секретар на община Сапарева Баня. През 1954 г. заочно е завършил право в СУ, а от 1955 до 1956 г. е съдия в Благоевград. След това е съдия в гр. Дупница и седем години е председател на Районния съд. Семейен с едно дете.

От 01 март 1963 г. до пенсионирането си на 16 март 1990 г. Янко Христов Фурнаджиев е председател на Кюстендилския окръжен съд. Хората са го запомнили като висок, строен, стегнат и подреден човек, излъчващ благородство и достолепие. Янко Фурнаджиев винаги се е ръководил в своята дейност от общочовешките ценности и винаги е помагал на

хората. Дупничани сме го запомнили и като много добър оратор по линия на Дружеството за разпространение на научни знания "Георги Курков". Изнесъл е стотици лекции за българското право и законност по това време.

За големите му заслуги като юрист и председател на Окръжния съд в гр. Кюстендил е удостоен с ранг на заместник председател на Върховния съд. Награждаван е с високи духовни отличия: орден " Червено знаме на труда", златна значка от Съюза на юристите в България и медали.

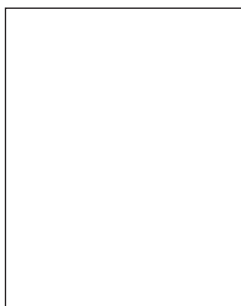
Янко Христов Фурнаджиев е най-дългогодишният председател на Кюстендилския окръжен съд.

По изследвания на гл. ас. Иван Хаджийски, краевед – изследовател на Дупнишка околия.

Съдии изпълнявали длъжността председател на Окръжен съд - Кюстендил през годините са били:

От 1990 г. до 1991 г.

Иван Михайлов Негев

От 1991 г. до 1993 г.

Автономка Борисова Каргова

от 1993 до настоящия момент
Красимир Ламбрев Бамбов

КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪЖЕН СЪД 1938
СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ

Председател - В.Янев

Прокурор - г-р Ас.Праматаров

Подпредседател - В.Иванов

Съдия-следовател - М.Иванов

Членове съдии - Б.Протич, М.Гузов, М.Божурин, Евл.Ангелков

Зам.прокурор - Йорг. Шумков

Зам.окол.съдия - Ал.Александров

Доп.членове - Н.Бояджийски, Люб.Андрейчев

РАЗЛЪКА

популярна песен написана от съдията Георги Палашев по текст на Константин Щъркелов

Това се случило през 1932 г. в Кюстендил, в тогавашния хотел-ресторант «Драгоман», компанията на големия български художник-акварелист Константин Щъркелов, на връщане от Рилския манастир се отбива на гости на кюстендилския съдия Георги Палашев. Константин Щъркелов бил състудент с художничката Й.Гюлгелиева, учителка в гимназията, на която той бил посветил едно свое стихотворение. Вечерта, в разгара на приятелската почерпка, след поредица от тостове и песни, Константин Щъркелов рецитирал посветеното на Й.Гюлгелиева стихотворение със съжалението, че това до сега не е станало песен. Съдията Георги Палашев свирел на няколко музикални инструмента, които обикновено носел със себе си. Извадил мунг-хармониката си и започнал да импровизира. За радост на компанията песента започнала да звучи все по-стройно и накрая се получила такава, каквато и вие я знаете. Само че първоначалният текст бил малко по-различен. Ето го:

Искам да спомня, не мога
скъп спомен със теб преживян.
Налейте да пием, за бога,
едничкия смисъл е там.

Дълги години те любих,
в живота ми мъка гари.
Защо ли си времето губих?
Защо ли не пих до зари?

Нощите ми ден са за мене,
скръбта ми е вечен другар.
Ще чакам със черно търпение
на утрото новий угар.

Таз вечер празнувам разлъка,
скъп спомен по теб изживян.
Да пием «екс» нашата мъка,
едничкият смисъл е там!

Ето и съвременния вариант:

Таз вечер празнувам разлъка,
скъп спомен по теб изживян.
Налейте да пием от мъка,
едничкият смисъл е там!

Защо ли те тебе залюбих?
Защо те обикнах, кажи?
Защо ли си времето губих?
Защо ли не пих до зари?

Със вино се лесно лекува
безумно терзана гуша.
И спира сърце да тъгува,
Налейте да пия и руша!

Таз вечер празнувам разлъка,
скъп спомен по теб изживян.
Да пием «екс» нашата мъка,
едничкият смисъл е там!

Мълвата разказваше, че това било песен на Цар Борис III. Щъркелов ли бил влюбен в Царицата? Царят ли страдал по румънската царица? . . .

А то какво излиза? -Песента е създадена в Кюстендил от един художник и един съдия.

Между съдиите винаги е имало хора на изкуството. Да си спомним и за Г.П.Стамагов, който в продължение на двадесет години работи като съдия в Кюстендил.

По изследвания на Кирил Поромански
историограф от Кюстендил

РАЙОНЕН СЪД - КЮСТЕНДИЛ

Веднага след Руско-турската война от 1877-1878 год. и след освобождението на България през 1878 год. на базата на временни съдебни правила започват дейността си окръжни съдилища, като през пролетта на 1878 год. са създадени такива съдилища в градовете Кюстендил и Дупница. С приемането през месец април 1979 год. на т.нар „Търновска конституция“ се въвежда ново административно-териториално деление, по силата на което в границите на Кюстендилски окръг се включват околийте Кюстендилска, Дупнишка, Радомирска и Босилеградска и въз основа на това деление и на приетият през 1880 год. „Закон за устройството на съдилищата в България“ дейността на вече съществуващият окръжен съд се разпростира върху разширения по територия окръг.

За председател на първия Кюстендилски съдебен съвет е избран видният гражданин Димитър Ангелов Друмохарски, завършил гръцка гимназия в гр. Солун, неколкогодишен главен учител в града.

Именно въз основа на цитираният Закон за устройство на съдилищата в България през втората половина на 1880 год. се откриват и мирови съдилища, еквивалента на сегашните районни съдилища, намиращи се на пряко подчинение на окръжните. Предназначението на мировите съдилища било да разглежда граждански и углавни дела от по-маловажен характер и преди всичко да помирява гражданите по възникнали между тях спорове.

От посочената 1880 год. на територията на бившият Кюстендилски окръг са съществували пет мирови съдилища в градовете Кюстендил, Дупница, Радомир, Бобошево и Извор (Босилеградско). Първият назначен за мирови съдия в гр. Кюстендил е бил Кирил Василев от гр. Болград, Бесарабия.

Първоначално за съдии са били назначавани лица без юридическо образование и до 1912 година само четирима от назначените мирови съдии са били с

Висше юридическо образование, като след първата световна война всички съдии са притежавали необходимото образование. През 1923 год. в гр. Кюстендил се открива и второ мирово съдилище, а през 1919 год. на мястото на мировото съдилище в гр. Босилеград се открива такава в с. Трекляно. От 1934 год. мировите съдилища се преименуват в околийски и двете мирови съдилища в гр. Кюстендил се сливат в Околийски съд - гр. Кюстендил, като общо на територията на окръга остават пет околийски съдилища в околийските центрове Кюстендил, Дупница и Радомир и в селата /тогава/ Бобошево и Трекляно, като последните две са закрити през 1949 г.

В периода 1945 год. -1968 год. околийските съдилища са били преименувани неколkokратно и са действували под наименованията, както следва: 1945-1948 год.-Областен съд, 1949-1959 год.-Околийски съд, 1959-1971 год.-Народен съд и от 1971 год. и до днес- Районен съд.

В продължение на близо две десетилетия след освобождението на България за помещение на двете

съдилища - Окръжно и мирово е служила част от сградата на бившият правителствен дом /конака/, а след 1898 год. се преместват в сграда, собственост на дългогодишният адвокат Наум Симов, находяща се в чаршийският квартал на гр. Кюстендил. В тази обширна и неудобна сграда двете съдилища се помещават до 1910 год., когато се преместват в новопостроената масивна триетажна сграда, собственост на търговеца Даме Байчев, находяща се тогава в западната и спокойна част на гр. Кюстендил, която сграда съществува и днес на ул. "Демокрация" № 15 и понастоящем се използва за нуждите на Районна прокуратура - гр. Кюстендил, а в недалечно минало се използваше като сграда на Окръжно управление на МВР - Кюстендил и следствените служби – Окръжна и Районна - гр. Кюстендил по времето, когато съгласно закона съществуваше такава деление.

През 1925 год. съдилищата напускат горната сграда и се преместват за пореден път в друга нова, триетажна сграда, находяща се в чаршийският квартал, собственост на гражданина Георги Мицаков. Това е сградата, находяща се на ул. "Цар Освободител" № 113, известна като бившия магазин „Валентина“, в която от 1959 до 1980 г. се е помещавал само Окръжен съд - гр. Кюстендил. За периода 1925 год. до 1931 год. двете съдилища се намират в посочената сграда, а от 1931 год. до 1959 год. се преместват в първата съдебна палата в България, находяща се в гр. Кюстендил на пл. "Велбъжд", в която сграда понастоящем се помещава администрацията на Община Кюстендил. През 1959 год. тази сграда е предоставена за нуждите на Окръжен комитет на БКП и Общински народен съвет-гр. Кюстендил, а районният съд, тогава под наименованието народен съд, се премества за периода до 1980 год. в масивната двуетажна сграда, находяща се в гр. Кюстендил на ул. "Гороцветна" № 43, в която понастоящем се намира служба „Кадастър“.

На 04.12.1980 год. се открива шестетажната масивна сграда, представляваща съдебната палата на гр. Кюстендил, в която се помещават двете съдилища и двете прокуратури на гр. Кюстендил - Окръжна и Районна.

Понастоящем е невъзможно да се посочат поименно съдийските състави на районният съд за всички години от образуването му до днешна дата и председателите на този съд, като касателно последните с непълна точност досежно времето са били:

1945 г.	м.04.1949 г.	Йордан Топузов
м.04.1949 г.	1959 г.	Пинхас Комфорти
1959 г.	01.03.1968 г.	Никола Александров Димитров
1968 г.	1972 г.	Мария ЕвтимоваМилева
1972 г.	31.05.1976 г.	Витко Аспарухов Арсов
01.06.1976 г.	1983 г.	Страшимир Михайлов Долбински
01.08.1983 г.	30.06.1986 г.	Боян Манев Алексов
01.07.1986 г.	м.01.1990 г.	Красимир Петков Руев
м. 02.1990 г.	м.03.1990 г.	Иван Донеv Йосев
м.04.1990 г.	м.06.1992 г.	Кирил Боянов Калфин
м.07.1992 г.		Стоян Калчев Калчев

м. 08. 1992 г. м. 10. 1992 г. Олга Зафирова Керелска-Коргова
 м.11.1992 г. м.03.1994 г. Диана Здравкова Данаилова
 01.04.1994 г. м.10.1995 г. Росица Богданова Савова
 м.11.1995 г. 07.07.2000 г. Соня Георгиева Кочова
 01.10.2000 г. 01.03.2008 г. Андрей Николов Рагев

Към 15.03.2008 год. в Районен съд-Кюстендил съдии, съдии по вписванията и държавни съдебни изпълнители са:

Андрей Рагев - председател
 Николай Николов - зам.председател
 Николема Карамфилова - районен съдия
 Мая Миленкова - районен съдия
 Милена Алексова - районен съдия
 Евгерия Стамова - районен съдия
 Веселина Джонева - районен съдия
 Ася Стоименова - районен съдия
 Чавдар Тодоров - районен съдия
 Юлияна Григорова - съдия по вписванията
 Юлия Гъргарова - съдия по вписванията
 Борислав Стайков - държавен съдия изпълнител
 Силвия Масларска - държавен съдия изпълнител

15.03.2008 г.
 гр.Кюстендил

Андрей Рагев -
 административен ръководител
 на Кюстендилски районен съд

Съдийската колегия и служителите на Кюстендилски районен съд 2008 г.